

Kontrolní závěr z kontrolní akce

23/17

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo dopravy* za rok 2023, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2023 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2023 pod číslem 23/17. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Daniel Reiesegel, MPA.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo dopravy při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“ nebo „ministerstvo“).

Kontrolováno bylo období roku 2023 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od srpna 2023 do dubna 2024.

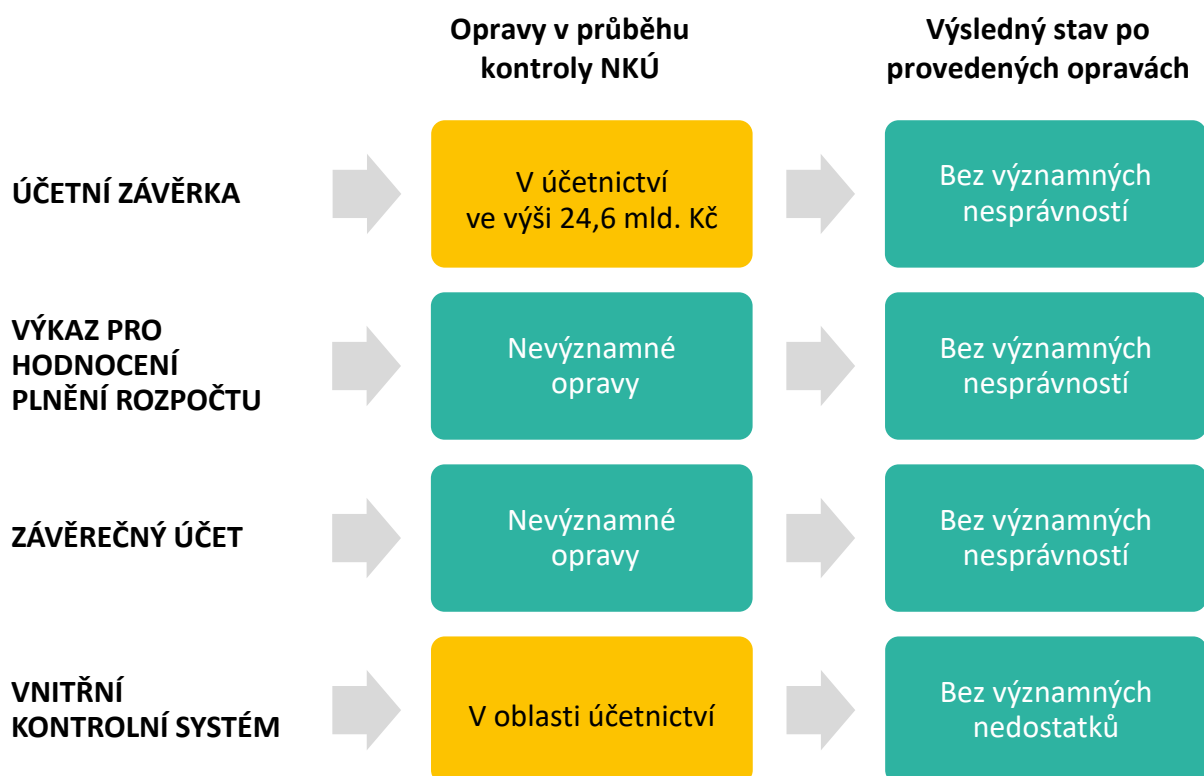
Kolegium NKÚ na svém VIII. jednání, které se konalo dne 10. června 2024,

schválilo usnesením č. 9/VIII/2024

kontrolní závěr v tomto znění:

Účetní závěrka, výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu, závěrečný účet a vnitřní kontrolní systém MD za rok 2023

NKÚ zahájil kontrolu již v roce 2023. Ministerstvo dopravy tak mohlo zjištěné nedostatky průběžně opravovat.

- Nebyly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky.
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky.
- Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky s rozsáhlým dopadem na oblast kontroly.

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo dopravy při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

NKÚ zahájil kontrolní akci v průběhu kontrolovaného účetního a rozpočtového období 2023.

1. Vedení účetnictví a účetní závěrka

Účetní závěrka MD sestavená k 31. prosinci 2023¹ (dále také „ÚZ“ nebo „účetní závěrka“) podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a to dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky².

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval významné nedostatky ve vedení účetnictví, které by měly ve výši 24,6 mld. Kč vliv na zůstatky položek účetní závěrky MD za rok 2023. Tyto nedostatky MD opravilo.

V důsledku provedení účetních oprav a realizace všech potřebných opatření k eliminaci systémových nedostatků v průběhu kontroly NKÚ – viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru (dále také „KZ“) – bylo účetnictví MD vedeno v souladu s příslušnými právními předpisy.

2. Údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu

Dle NKÚ byl výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu MD sestavený k 31. prosinci 2023 (dále také „výkaz FIN 1-12 OSS“) ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu MD sestaveného k 31. 12. 2023³ u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich třídění z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle vyhlášky č. 412/2021 Sb.⁴.

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nedostatky v celkové výši 298,5 mil. Kč. Nedostatky ve výši 20,1 mil. Kč ministerstvo opravilo ještě před sestavením výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2023; zbývající část ve výši 278,4 mil. Kč zůstala neopravena, neměla však významný vliv na výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu (viz část IV.2.2 a část IV.2.3 tohoto KZ).

¹ Informační portál MONITOR [online]. Údaje výkazů účetní závěrky [cit. 30. 5. 2024]. Dostupné z: [Ministerstvo dopravy - rozvaha | Monitor \(statnipokladna.cz\)](#).

² Vybranými účetními jednotkami (dále také „VÚJ“) jsou podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace a zdravotní pojišťovny.

³ Informační portál MONITOR [online]. Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu [cit. 30. 5. 2024]. Dostupné z: [Ministerstvo dopravy - druhový rozklíčovací rozpočet pro výdaje | Monitor \(statnipokladna.cz\)](#).

⁴ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

3. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 327 – Ministerstvo dopravy

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 327 – Ministerstvo dopravy za rok 2023 (dále také „ZÚ 2023“) sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb.⁵ a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí.

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v návrhu ZÚ 2023 nevýznamné nedostatky, které MD následně opravilo (viz část tohoto IV.3 KZ).

4. Vnitřní kontrolní systém MD

Dle NKÚ lze vnitřní kontrolní systém (dále také „VKS“) MD po opatřeních přijatých v průběhu kontroly považovat v prověřovaných oblastech za účinný.

NKÚ zjistil v oblasti účetnictví významné nedostatky, a to zejména v oblasti podrozvahové evidence. Tyto nedostatky MD v průběhu kontroly opravilo a přijalo taková opatření ve VKS, aby k nim nadále nedocházelo (viz část IV.1.1 tohoto KZ).

5. Kontrola opatření k nápravě nedostatků zjištěných v kontrolní akci NKÚ č. 19/08

MD nerealizovalo úplně a správně tři z 10 opatření k nápravě nedostatků zjištěných v kontrolní akci NKÚ č. 19/08⁶ (dále také „KA č. 19/08“). Přesto již v roce 2020 MD informovalo vládu ČR, že všechna přijatá opatření byla realizována⁷. MD tím nepodalo vládě spolehlivé informace o přijatých opatřeních (viz část tohoto IV.5 KZ).

Pokud by MD účinně realizovalo veškerá opatření k odstranění nedostatků z kontrolního závěru z KA č. 19/08, která uvádí ve svém stanovisku ke kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 19/08 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo dopravy za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018* (dále také „Stanovisko“) již v roce 2020, mohlo předejít opravám, o kterých účtovalo v roce 2023, ve výši 7,6 mld. Kč.

⁵ Vyhláška č. 419/2001 Sb., o předkládání údajů pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu.

⁶ KA č. 19/08 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo dopravy za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018*.

⁷ Stanovisko Ministerstva dopravy ke kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 19/08 – „*Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo dopravy za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018*“, které bylo projednáno vládou České republiky dne 14. 9. 2020.

II. Informace o kontrolované oblasti

MD bylo zřízeno zákonem České národní rady č. 2/1969 Sb.⁸ Dle tohoto zákona má MD postavení ústředního orgánu státní správy ve věcech dopravy a odpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy a v rozsahu své působnosti za její uskutečňování.

V souladu se zákonem č. 219/2000 Sb.⁹ je MD organizační složkou státu (dále také „OSS“) a dle zákona č. 563/1991 Sb.¹⁰ vybranou účetní jednotkou. MD je ústředním orgánem státní správy a v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb.¹¹ a vyhláškou č. 412/2021 Sb. správcem rozpočtové kapitoly 327 – *Ministerstvo dopravy*.

MD bylo k 31. 12. 2023 zřizovatelem sedmi organizačních složek státu a dvou státních příspěvkových organizací (dále také „SPO“).

Přehled vybraných údajů z ÚZ a z výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu vygenerovaného z rozpočtového systému¹² je uveden v následujících tabulkách.

Tabulka č. 1: Údaje ÚZ k 31.12.2023 – rozvaha a výkaz zisku a ztráty (v mil. Kč)

Položka		Částka (v mil. Kč)
Aktiva		69 331,02
z toho:	061 – Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	35 073,00
	388 – Dohadné účty aktivní	25 029,59
	344 – Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	7 472,92
Pasiva		69 331,02
z toho:	432 – Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	-592 466,94
	404 – Agregované příjmy a výdaje předcházejících účetních období	588 837,42
	223 – Zvláštní výdajový účet	110 806,47
	222 – Příjmový účet organizačních složek státu	-50 655,38
	401 – Jmění účetní jednotky	40 330,40
	472 – Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	27 542,23
	406 – Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	15 087,85
	408 – Opravy předcházejících účetních období	-14 058,83
Náklady		112 245,44
z toho:	571 – Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery	81 001,51
	575 – Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů	28 216,76
	556 – Tvorba a zúčtování opravných položek	1 746,25
Výnosy		55 770,44
z toho:	675 – Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů	55 335,821

Zdroj: účetní závěrka.

Pozn.: Hodnota aktiv je uvedena v netto hodnotě, brutto hodnota aktiv byla k 31. 12. 2023 ve výši 74 901,25 mil. Kč.

⁸ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁹ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

¹⁰ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹² Dle ustanovení § 3 písm. o) zákona č. 218/2000 Sb. je rozpočtový systém informačním systémem veřejné správy, v němž se mj. soustřeďují údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

Tabulka č. 2: Údaje ÚZ k 31.12.2023 – podrozvahové účty

(v mil. Kč)

Položka výkazu		Částka (v mil. Kč)
P.I.	Majetek a závazky účetní jednotky	0,60
P.II.	Krátkodobé podmíněné pohledávky z transferů a krátkodobé podmíněné závazky z transferů	12 980,96
z toho	911 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	3 186,41
	916 – Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů	9 733,91
P.IV.	Další podmíněné pohledávky	139,52
P.V.	Dlouhodobé podmíněné pohledávky z transferů a dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	69 464,39
z toho:	951 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	12 468,54
	956 – Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	56 976,65
P.VII.	Další podmíněné závazky	2 979,73
z toho:	974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	1 429,15

Zdroj: účetní závěrka.

Tabulka č. 3: Údaje z výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu k 31. 12. 2023 (v mil. Kč)

Paragraf rozpočtové skladby		Položka rozpočtové skladby		Skutečnost (v mil. Kč)	
Příjmy				50 655,38	
z toho:		4233	Investiční transfery přijaté od Evropské unie	27 771,72	
		4218	Investiční převody z Národního fondu	22 259,98	
Výdaje				110 806,47	
z toho:	2299	Ostatní záležitosti v dopravě	6332	Investiční transfery státním fondům	53 987,28
	2299	Ostatní záležitosti v dopravě	5312	Neinvestiční transfery státním fondům	21 426,98
	2241	Železniční dráhy	6332	Investiční transfery státním fondům	12 458,35
	2294	Dopravní obslužnost veřejnými službami – drážní	5213	Neinvestiční transfery nefinančním podnikatelům - právníckým osobám	6 170,28
	2299	Ostatní záležitosti v dopravě	5811	Výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu	4 663,03
	2294	Dopravní obslužnost veřejnými službami – drážní	5323	Neinvestiční transfery krajům	3 113,47
	2243	Drážní vozidla	6342	Investiční transfery krajům	3 009,52
	2291	Mezinárodní spolupráce v dopravě	5511	Neinvestiční transfery mezinárodním vládním organizacím	1 171,47
	2299	Ostatní záležitosti v dopravě	5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím	1 002,30

Zdroj: výkaz FIN 1-12 OSS.

III. Rozsah kontroly

Kontrolní akce byla kontrolou typu finanční audit a jejím cílem bylo prověřit, zda MD při vedení účetnictví v roce 2023, při sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2023, při předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu¹³ a při sestavení závěrečného účtu za rok 2023 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku představuje hodnotu aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a podrozvahových účtů vykázaných v ÚZ a vyčíslených v tabulkách č. 1 a č. 2. Kontrolovaný objem finančních prostředků v rámci výkazu FIN 1-12 OSS představuje součet celkových příjmů a výdajů ve sloupci *Skutečnost*, jejichž hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Kontrola se zaměřila na činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví¹⁴ a měly vliv na hodnotu významných konečných zůstatků účtů v ÚZ a na hodnotu významných údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 a na ZÚ 2023.

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila dodržování směrné účtové osnovy, správnost používání účetních metod a ostatních podmínek vedení účetnictví stanovených zákonem č. 563/1991 Sb. a vyhláškou č. 410/2009 Sb.¹⁵ U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem prověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví.

V případě údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu bylo prověřováno, zda byla dodržena správnost třídění příjmů a výdajů rozpočtovou skladbou z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle vyhlášky č. 412/2021 Sb.

Výběr položek účetní závěrky a údajů předkládaných Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu provedl NKÚ s ohledem na vyhodnocená rizika nesprávnosti vykázaných údajů. U relevantních transakcí byl prověřován soulad s vybranými ustanoveními dalších právních předpisů, a to zejména s ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb. a zákona č. 219/2000 Sb.

V případě uzavírání smluv a objednávek bylo prověřováno jejich uveřejnění v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb.¹⁶

NKÚ na základě prověřovaných skutečností vyhodnotil nastavení VKS v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu (vnitřní předpisy, interní audit, účetní metody, účetní

¹³ Dle ustanovení § 20 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. jsou OSS povinny předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Způsob a termíny předkládání údajů a jejich rozsah stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků a rozpočtů dobrovolných svazků obcí. Dle ustanovení § 5 odst. 1 a dle přílohy č. 1 této vyhlášky zpracovávají OSS údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu přímo v rozpočtovém systému, ve kterém je z nich následně sestavován výkaz FIN 1-12 OSS.

¹⁴ MD jakožto OSS má povinnost v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládá v účetní závěrce, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

¹⁵ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

¹⁶ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

doklady, účetní knihy, inventarizace majetku a závazků, účetní závěrka a schvalování účetní závěrky) dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001¹⁷ Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb.¹⁸

NKÚ dále u prověřovaných operací v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů, v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů (zejména dle zákona č. 340/2015 Sb.) a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb. vyhodnotil funkčnost VKS, tj. zda jsou prvky VKS implementovány tak, aby bylo zamezeno vzniku nesprávností. Kombinace zjištění týkajících se nastavení a funkčnosti VKS ve výše uvedených oblastech je pak podkladem pro hodnocení účinnosti vnitřního kontrolního systému MD.

V rámci kontroly byla vyhodnocena také opatření přijatá k nápravě nedostatků zjištěných kontrolní akcí NKÚ č. 19/08.

Při kontrole ZÚ 2023 bylo prověřeno, zda je závěrečný účet sestaven v souladu s požadavky vyhlášky č. 419/2001 Sb. a zda je také v souladu se skutečností, tzn. zda vybrané údaje uváděné v závěrečném účtu jsou správné a úplné ve srovnání s finančními výkazy obsahujícími údaje pro hodnocení plnění rozpočtu, s údaji v účetnictví, s údaji z účetních závěrek MD a podřízených organizací, s podklady jednotlivých věcně příslušných útvarů MD a podřízených organizací a s jinými veřejně dostupnými zdroji, např. usneseními vlády ČR, veřejně přístupnými rejstříky apod.

V rámci kontroly byl rovněž proveden rozbor výsledku hospodaření MD z aktuálního a peněžního pohledu. Kontrola se dále zaměřila na to, zda a jak MD využívá aktuální účetní informace vč. informací vykazovaných na podrozvahových účtech.

MD je od roku 2021 začleněno do implementační struktury *Národního plánu obnovy* (dále také „NPO“) a vykonává činnosti vlastníka komponenty¹⁹. Postup MD při vykazování peněžních toků a souvisejících skutečností byl v rámci kontroly také prověřován a je shrnut v příloze č. 3 tohoto KZ.

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Hodnoty uvedené v tomto kontrolním závěru byly zaokrouhleny, čímž může vzniknout nesoulad v uváděných finančních údajích.

¹⁷ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁸ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

¹⁹ Činnosti a odpovědnost vlastníka komponenty jsou obecně vymezeny v příloze č. 2 usnesení vlády České republiky ze dne 17. května 2021 č. 467, k *materiálu Národní plán obnovy*.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Vedení účetnictví, účetní opravy realizované MD v průběhu kontroly a spolehlivost údajů ÚZ

1.1. Opravy chyb v účetnictví v průběhu účetního období

NKÚ kontrolu zahájil již v průběhu účetního období 2023, což umožnilo Ministerstvu dopravy provést opravy nedostatků identifikovaných v účetnictví ještě v průběhu kontroly před uzavřením účetního období 2023 a sestavením účetní závěrky.

Provedené účetní opravy nedostatků, kterými **MD předešlo vzniku nesprávností v ÚZ ve výši 24,6 mld. Kč**, spočívaly zejména v tom, že MD:

- zaúčtovalo chybějící podmíněné pohledávky z předfinancování transferů a opravilo účtování podmíněných pohledávek z předfinancování transferů zaúčtovaných v nesprávné výši. MD tak:
 - zaúčtovalo chybějící podmíněnou pohledávku z předfinancování transferů operačního programu *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost* na období 2014–2020 **ve výši 0,3 mld. Kč** na účet 911 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů*;
 - zaúčtovalo chybějící podmíněnou pohledávku z předfinancování transferů NPO **ve výši 3,2 mld. Kč** na účet 951 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů*;
 - opravilo chybně zaúčtovanou výši podmíněných pohledávek z předfinancování transferů operačního programu *Doprava* (dále také „OPD“) na období 2021–2027, když částku **ve výši 11,3 mld. Kč** doúčtovalo na účet 951 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů*;
 - opravilo chybně zaúčtovanou výši podmíněných pohledávek z předfinancování transferů operačního programu *Doprava* na období 2014–2020, když částku **ve výši 7,5 mld. Kč** odúčtovalo z účtu 911 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů*. Nesprávný stav vykazovaných podmíněných pohledávek z předfinancování transferů operačního programu *Doprava* na období 2014–2020 NKÚ zjistil již v KA č. 19/08. MD tak do data zahájení kontroly nerealizovalo opatření k nápravě výše uvedeného nedostatku zjištěného v KA č. 19/08.

MD v průběhu roku 2023 na základě kontroly NKÚ upravilo systém účtování a evidence podmíněných pohledávek z předfinancování transferů na účtech 911 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů* a 951 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů* a dále podmíněných pohledávek z projektů spolufinancovaných ze zahraničí, kdy je MD ve smyslu bodu 3.1. písm. c) ČÚS č. 703²⁰ konečným příjemcem transferu, o kterých MD účtuje na účtech 913 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů* a 953 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů*²¹. NKÚ prověřil, že stav podmíněných pohledávek

²⁰ Český účetní standard pro některé vybrané účetní jednotky č. 703 – *Transfery*.

²¹ MD zaúčtovalo opravy u projektů realizovaných v rámci Národního plánu obnovy, operačního programu *Doprava* na období 2021–2027 a operačního programu *Doprava* na období 2014–2020 **v celkové výši 35 mil. Kč**.

z předfinancování transferů a z přijatých transferů vykázaných MD k 31. 12. 2023 na výše uvedených účtech po provedených opravách již odpovídal skutečnosti;

- odúčtovalo neexistující podmíněný závazek z transferu NPO **ve výši 1,0 mld. Kč** z účtu 916 – *Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů*;
- přeúčtovalo náklady nesprávně vykázané v letech 2018, 2021 a 2022 **v celkové výši 63,0 mil. Kč** na účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery* na účet 401 – *Jmění účetní jednotky*. Nesprávný způsob účtování a vykazování poskytnutých peněžních prostředků ze státního rozpočtu zřízeným příspěvkovým organizacím na pořízení dlouhodobého majetku NKÚ zjistil již v KA č. 19/08. MD tak do data zahájení kontroly nerealizovalo opatření k nápravě výše uvedeného nedostatku zjištěného v KA č. 19/08.

MD na základě kontroly NKÚ upravilo systém účtování poskytnutých peněžních prostředků ze státního rozpočtu zřízeným příspěvkovým organizacím na pořízení dlouhodobého majetku. NKÚ prověřil, že v druhé polovině roku 2023 již MD účtovalo výše uvedené účetní případy správně;

- přeúčtovalo výnosy z projektů **v celkové výši 3,6 mil. Kč**, u nichž bylo MD konečným příjemcem transferu ve smyslu ČÚS č. 703, z účtu 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů* na správný účet 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů*. Nesprávný způsob účtování a vykazování výnosů z projektů, u nichž bylo MD konečným příjemcem transferu NKÚ zjistil již v KA č. 19/08. MD tak do data zahájení kontroly nerealizovalo opatření k nápravě výše uvedeného nedostatku zjištěného v KA č. 19/08.

MD na základě kontroly NKÚ upravilo systém účtování výnosů z projektů, u nichž bylo MD konečným příjemcem transferu. NKÚ prověřil, že v druhé polovině roku 2023 již MD účtovalo výše uvedené účetní případy správně;

- opravilo nesprávné účtování o výnosech z předfinancování transferů **ve výši 1,6 mld. Kč**. Jednalo se o peněžní prostředky EU, které MD přijalo v roce 2022 od Evropské komise (dále také „EK“) na realizaci projektů *Nástroje pro propojení Evropy* (dále také „CEF“) 2021–2027²² avšak do konce roku 2022 tyto peněžní prostředky nepřevedlo prostřednictvím Státního fondu dopravní infrastruktury (dále také „SFDI“) konečným příjemcům.

NKÚ prověřil, že MD upravilo systém účtování výše uvedených výnosů, když k 31. 12. 2023 o výnosech z transferů CEF 2021–2027 účtovalo prostřednictvím dohadné položky aktivní ve věcné a časové souvislosti s rokem 2023, jak stanoví zákon č. 563/1991 Sb. a vyhláška č. 410/2009 Sb.;

- upravilo okamžik uskutečnění účetního případu u přijatých faktur dopravců z tarifního závazku dle požadavků ČÚS č. 701²³, čímž předešlo vzniku nesprávností v účetní závěrce sestavené k 31. 12. 2023 **v souhrnné výši 206,2 mil. Kč**.

²² *Nástroj pro propojení Evropy 2021–2027* vytvořený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1153 ze dne 7. července 2021 kterým se zřizuje *Nástroj pro propojení Evropy* a zrušují nařízení (EU) č. 1316/2013 a (EU) č. 283/2014.

²³ Český účetní standard pro některé vybrané účetní jednotky č. 701 – *Účty a zásady účtování na účtech*.

1.2. Ocenění závazků v cizí měně na účtu 472 – Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery

MD účtovalo o peněžních prostředcích CEF 2014–2020²⁴ a CEF 2021–2027 přijatých od EK jako o dlouhodobých přijatých zálohách na účtu 472 – *Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery*.

Z grantových dohod a bankovních výpisů vyplývá, že veškeré platby od EK, reporty, žádosti o platbu, vypořádání, případné vratky sestavuje konečný příjemce/realizátor projektu v eurech. V souladu s ustanovením § 24 odst. 2 písm. b) zákona č. 563/1991 Sb. tak mělo MD v případě přijatých záloh z titulu financování projektů CEF vyjádřených v eurech aplikovat postup stanovený v ustanovení § 70 odst. 1 vyhlášky č. 410/2009 Sb. a kromě kurzových rozdílů vzniklých k okamžiku vzniku účetního případu mělo zaúčtovat a vykázat také kurzové rozdíly z ocenění ke konci rozvahového dne.

MD však ocenění výše uvedených závazků vykázaných na účtu 472 – *Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery* dle ustanovení § 24 odst. 2 písm. b) zákona č. 563/1991 Sb. k 31. 12. 2023 neprovedlo. Svůj postup MD odůvodnilo tím, že: „upřednostnilo dosažení věrného a poctivého obrazu účetnictví podle § 7 odst. 1 zákona o účetnictví před striktním dodržáním ČÚS č. 703.“ Tuto skutečnost MD uvedlo i do přílohy ÚZ²⁵.

Postup, který MD k 31. 12. 2023 aplikovalo v návaznosti na § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., lze akceptovat, neboť ministerstvo podalo přesvědčivé ujištění, že je pravděpodobné, že u projektů CEF nebude vracet nespotřebovanou část záloh, a tedy nemusí k rozvahovému dni vykazovat kurzové rozdíly ze záloh na účtu 472 – *Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery*.

NKÚ upozorňuje, že pokud MD bude aplikovat výše uvedený účetní postup, je nutné každoročně k rozvahovému dni získávat ujištění, že je pravděpodobné, že u projektů CEF nebude nespotřebovanou část záloh vracet, a tento postup upravit ve svém vnitřním předpise.

MD pro ocenění závazků vyjádřených v cizí měně na českou měnu k okamžiku uskutečnění účetního případu používá u projektů CEF postup, který je sice v souladu s předpisy pro vedení účetnictví, ale neodpovídá postupu nastavenému v platném vnitřním předpisu MD. **NKÚ upozorňuje, že pro správnou aplikaci tohoto postupu je nutné, aby MD vnitřní předpis upravilo.**

²⁴ *Nástroj pro propojení Evropy 2014–2020* vytvořený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1316/2013 ze dne 11. 12. 2013, kterým se vytváří *Nástroj pro propojení Evropy*, mění nařízení (EU) č. 913/2010 a zrušují nařízení (ES) č. 680/2007 a (ES) č. 67/2010.

²⁵ Do přílohy MD uvedlo následující: „**Při ocenění záloh přijatých v zahr. měně postupuje MD v souladu se ZoÚ dle interpretace NÚR č. 47.**“ Interpretace, které vydává Národní účetní rada (dále také „NÚR“), slouží k podpoře dobré účetní praxe. Při tvorbě interpretací vychází NÚR ze zákona č. 563/1991 Sb. a ostatních právních předpisů a v případě, kdy tyto předpisy neposkytují jednoznačné vodítko, přihlíží ke způsobu naplnění věrného a poctivého obrazu v mezinárodně uznávaných pravidlech (pokud taková existují). Myšlenkou interpretace NÚR č. I-47 – *Přijaté zálohy v cizí měně* je, že s ohledem na věrný a poctivý obraz finanční situace účetní jednotky dle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. by k rozvahovému dni měla být na českou měnu přečeňována pouze taková cizoměnová aktiva a závazky, která pro účetní jednotku představují kurzové riziko.

1.3. Spolehlivost údajů ÚZ

Údaje ÚZ byly vykázány v rozvaze, ve výkazu zisku a ztráty, v přehledu o peněžních tocích, v přehledu o změnách vlastního kapitálu a v příloze.

NKÚ pro vyhodnocení spolehlivosti údajů ÚZ stanovil hladinu významnosti²⁶ ve výši 2 250 mil. Kč²⁷.

V ÚZ sestavené po provedení oprav uvedených v části IV.1.1 tohoto KZ nebyly zjištěny žádné neopravené nesprávnosti.

Dle NKÚ účetní závěrka MD sestavená k 31. 12. 2023 podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.

Spolehlivé informace účetní závěrky mají dle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. umožnit jejím uživatelům činit ekonomická rozhodnutí. NKÚ v rámci kontroly provedl rozbor výsledku hospodaření MD z pohledu akruálního (účetního) a peněžního (plnění rozpočtu) – viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru – a popsal, zda a jak MD využívá akruální účetní informace vč. informací vykazovaných na podrozvahových účtech (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru).

2. Údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023

2.1. Opravy chyb v zatřídění rozpočtových příjmů a výdajů v průběhu roku 2023

NKÚ zahájil kontrolu již v průběhu rozpočtového období 2023, což umožnilo MD provést opravy nedostatků identifikovaných v oblasti třídění rozpočtových příjmů a výdajů dle vyhlášky č. 412/2021 Sb. ještě před sestavením výkazu FIN 1-12 OSS.

V této oblasti NKÚ v průběhu kontroly zjistil pouze jeden nevýznamný nedostatek. Jednalo se o chybné zatřídění příjmů souvisejících s vratkou poskytnutého transferu z titulu smluvních pokut, uplatněných na základě uzavřených smluv o závazku z veřejné služby, ve výši 20,1 mil. Kč.

MD tento nedostatek opravilo ještě před předáním údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023.

2.2. Neopravené nesprávnosti ve výkazu FIN 1-12 OSS

MD ve výkazu FIN 1-12 OSS odeslaném do *Integrovaného informačního systému Státní pokladny* nesprávně zatřídilo investiční výdaje *Národního plánu obnovy ve výši 278,4 mil. Kč* na projekt SFDI „*Ochrana zranitelných účastníků silničního provozu 3 v roce 2023*“ na paragraf odvětvového třídění rozpočtové skladby 2299 – *Ostatní záležitosti v dopravě*, přestože je mělo zatřídít na paragraf 2219 – *Ostatní záležitosti pozemních komunikací*.

²⁶ Významnost (materialita) reprezentuje u ÚZ hodnotu nesprávností, jejíž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele. Při stanovení významnosti postupuje NKÚ v souladu s *Kontrolními standardy NKÚ* a zohledňuje příklady dobré praxe vyplývající z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI) pro finanční audit.

²⁷ NKÚ pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích ÚZ stanovil hladinu významnosti ve výši 2 % z celkových nákladů vykázaných k 31. 12. 2023 ve výši 112 245,44 mil. Kč. Vypočtená hladina významnosti je zaokrouhlena na celé desítky milionů korun nahoru.

2.3. Spolehlivost údajů výkazu FIN 1-12 OSS

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu MD sestaveného k 31. 12. 2023 u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich druhového, odvětvového a prostorového třídění dle rozpočtové skladby.

NKÚ zjistil, že MD nevykázalo některé informace v souladu s vyhláškou č. 412/2021 Sb. (viz část IV.2.2 tohoto KZ). Jednalo se o údaje v celkové výši 278,4 mil. Kč v rozsahu uvedeném v následující tabulce.

Tabulka č. 4: Zjištěné nesprávnosti – údaje předkládané pro hodnocení plnění rozpočtu (v mil. Kč)

Nesprávnost v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu			
Údaje předkládané pro hodnocení plnění rozpočtu	Hodnotová chyba (v mil. Kč)		Celková započtená nesprávnost (v mil. Kč)
	Nadhodnocení	Podhodnocení	
CELKOVÁ NESPRÁVNOST ZA PŘÍJMY A VÝDAJE	278,40	278,40	278,40
Příjmy	0,00	0,00	0,00
Výdaje	278,40	278,40	278,40

Zdroj: vypracoval NKÚ.

NKÚ pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu stanovil hladinu významnosti ve výši 2 220 mil. Kč²⁸.

Zjištěná nesprávnost neměla významný vliv na výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu MD k 31. 12. 2023. Dle NKÚ byl uvedený výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

2.3.1. Rozpočtový paragraf 2299 – předfinancování operačního programu *Doprava* a krytí deficitu SFDI

MD poskytlo v letech 2022 a 2023 SFDI na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace peněžní prostředky formou investiční a neinvestiční dotace v rámci:

- předfinancování projektů:
 - OPD na období 2014–2020,
 - OPD na období 2021–2027;
- dokrytí zdrojů SFDI ze státního rozpočtu na výstavbu a modernizaci dopravní infrastruktury v rozsahu stanoveném zákonem č. 104/2000 Sb.²⁹ a na spolufinancování investičních projektů EU (dále také „krytí deficitu“).

MD v roce 2023 poskytlo SFDI z titulu OPD 2014–2020, OPD 2021–2027 a krytí deficitu investiční a neinvestiční dotace v celkové výši 75,1 mld. Kč. Tyto výdaje MD zatřídilo na paragraf rozpočtové skladby 2299 – *Ostatní záležitosti v dopravě*, a to bez zohlednění druhu činnosti, na který jsou tyto výdaje poskytovány. Obecně přitom z hlediska problematiky třídění rozpočtovou skladbou platí, že na paragrafy označené „ostatní záležitosti“ jsou

²⁸ NKÚ pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu stanovil hladinu významnosti ve výši 2 % z celkových výdajů k 31. 12. 2023 ve výši 110 806,47 mil. Kč. Vypočtená hladina významnosti je zaokrouhlena na celé desítky milionů Kč nahoru.

²⁹ Zákon č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury.

zpravidla zařídovány tzv. „zbytkové položky“, pro které neexistuje v rámci daného oddílu konkrétní paragraf. NKÚ proto nepovažuje postup, který MD zvolilo, jako zcela transparentní a vhodný z hlediska uživatele finančních výkazů.

MD sdělilo, že bude iniciovat jednání s Ministerstvem financí (dále „MF“) s cílem nalézt vhodné řešení, jež by MD poskytlo nástroj umožňující odvětvové zařídění výše uvedených výdajů s ohledem na druh činnosti, na který jsou tyto výdaje poskytovány a jehož aplikace by výrazně zvýšila kvalitu a vypovídací schopnost údajů vykazovaných MD v rámci odvětvového třídění rozpočtové skladby v oddíle 22 – *Doprava*³⁰.

3. Závěrečný účet kapitoly 327 – *Ministerstvo dopravy za rok 2023*

Při kontrole ZÚ 2023 se NKÚ zaměřil na dodržení souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb., na ověření správnosti a úplnosti údajů a číselných hodnot uvedených v průvodní zprávě, v číselných sestavách a v tabulkových přílohách.

NKÚ zjistil, že MD v návrhu ZÚ 2023 v některých případech uvedlo rozdílné údaje v doprovodných tabulkách a v textu návrhu ZÚ 2023 nebo že uvedené údaje nebyly v souladu s údaji prezentovanými ve finančních výkazech a dalších podkladech. Dále NKÚ v několika případech zjistil nesoulad mezi číselným údajem a příslušným textem, případně, že došlo k matematické nesprávnosti výpočtů. MD také na základě kontroly NKÚ doplnilo do návrhu ZÚ 2023 některé informace vyplývající z vyhlášky č. 419/2001 Sb. Zjištěné nedostatky nebyly významného charakteru a neměly významný vliv na vypovídací hodnotu návrhu ZÚ 2023. Všechny identifikované nedostatky MD opravilo a v ZÚ 2023 předloženém MF pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu se již nevyskytovaly.

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 327 – *Ministerstvo dopravy za rok 2023* sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí.

4. Vnitřní kontrolní systém MD

NKÚ zjistil v oblasti účetnictví významné nedostatky, které VKS neidentifikoval. Jednalo se zejména o:

- neúčtování o podmíněných pohledávkách z předfinancování transferů NPO;
- účtování o neexistujícím podmíněném závazku z transferů NPO;
- účtování o podmíněných pohledávkách z předfinancování transferů OPD na období 2021–2027 v nesprávné výši;
- nesprávné účtování o výnosech z předfinancování transferů CEF 2021–2027.

MD k výše uvedeným zjištěním přijalo systémová opatření spočívající zejména v provedení změny účtování na podrozvahových účtech a v úpravě systému účtování o výnosech z předfinancování transferů CEF 2021–2027 (v podrobnostech viz část IV.1.1 tohoto KZ).

V oblasti plnění rozpočtu NKÚ zjistil v údajích předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2023 nedostatek spočívající v porušení vyhlášky č. 412/2021 Sb., který MD opravilo (viz část IV.2.1 tohoto KZ). Dále NKÚ zjistil nesprávné odvětvové zařídění investičních

³⁰ MD zmínilo především možnost doplnění nového rozpočtového paragrafu, či doplnění náplně k některému ze stávajících rozpočtových paragrafů do vyhlášky č. 412/2021 Sb.

výdajů NPO (viz část IV.2.2 tohoto KZ). Tuto nesprávnost MD neopravilo, nejednalo se však o významný ani systémový nedostatek.

NKÚ zjistil v návrhu ZÚ 2023 nedostatky ve vztahu k požadavkům vyhlášky č. 419/2001 Sb. Dále NKÚ zjistil, že některé údaje uvedené v návrhu ZÚ 2023 neodpovídaly údajům v rozpočtovém systému, ve finančních výkazech či údajům v analytických evidencích MD. Zjištěné nedostatky nebyly významné ani neměly významný vliv na vypovídací hodnotu ZÚ. MD všechny zjištěné nedostatky opravilo (viz část IV.3 tohoto KZ).

Dle NKÚ lze vnitřní kontrolní systém MD po opatřeních přijatých v průběhu kontroly považovat v prověřovaných oblastech za účinný. Pokud by MD nápravu významných nedostatků a úpravu systému účtování o skutečnostech sledovaných na podrozvahových účtech v oblasti podrozvahové evidence neprovedlo tak, aby byla realizována s účinností již pro rok 2023, vyhodnotil by NKÚ vnitřní kontrolní systém v oblasti účetnictví jako neúčinný.

5. Vyhodnocení opatření přijatých k nápravě nedostatků z KA č. 19/08

NKÚ prověřil úplnost a správnost realizovaných opatření přijatých k nápravě nedostatků zjištěných v rámci kontrolní akce č. 19/08 – *Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo dopravy za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018.*

V rámci KA č. 19/08 byly zjištěny a v kontrolním závěru uvedeny nedostatky v oblasti účetnictví, finančních výkazů a v závěrečném účtu.

Ke KZ zpracovalo MD „*stanovisko Ministerstva dopravy ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 19/08 „Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo dopravy za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018“*“, které bylo projednáno vládou dne 14. 9. 2020.

V materiálu pro vládu čj. 10/2019-040-KONT k projednání Stanoviska, v části II. předkládací zprávy MD uvedlo následující informace:

„Ministerstvo dopravy v předkládaném stanovisku uvádí konkrétní opatření týkající se zejména způsobu účtování a zatřídování výdajů z hlediska odvětvového členění rozpočtové skladby, která na základě zjištění NKÚ přijalo. S ohledem na to, že všechna přijatá opatření byla již realizována, tedy změny ve způsobu účtování a vykazování jsou již uplatňovány, neobsahuje návrh usnesení vlády ukládací část, neboť informace o realizaci opatření je obsažena již v předkládaném stanovisku Ministerstva dopravy.“

Vláda svým usnesením ze dne 14. 9. 2020 č. 913 (dále také „usnesení vlády“) **vzala kontrolní závěr z KA č. 19/08 a Stanovisko MD na vědomí.**

Postup MD při přijetí opatření k nedostatkům uvedeným v kontrolním závěru z KA č. 19/08 shrnuje tabulka č. 5.

Tabulka č. 5 – Postup MD při přijetí opatření k nedostatkům z KA č. 19/08

Nedostatek uvedený v kontrolním závěru z KA č. 19/08	Informace ze Stanoviska	Bylo přijaté opatření k datu zahájení kontroly realizováno?	Bylo přijaté opatření k datu zahájení kontroly účinné?	Bylo opatření přijato/doplněno na základě kontroly NKÚ?	Výše oprav zaúčtovaných na základě kontroly NKÚ (v mil. Kč)
Nesprávnosti zjištěné v účetnictví a v ÚZ – kompenzace slev z jízdného ve veřejné dopravě (IV./1.1)	<i>Stav plnění opatření dle MD: PŘIJATO</i>	ANO	ANO	Není relevantní	Není relevantní
Nesprávnosti zjištěné v účetnictví a v ÚZ – čerpání peněžních prostředků rezervního fondu v souvislosti s poskytováním transferů (IV./1.2)	<i>Stav plnění opatření dle MD: PŘIJATO</i>	ANO	ANO	Není relevantní	Není relevantní
Nesprávnosti zjištěné v účetnictví a v ÚZ – nesprávné vykázání výnosů z transferů přijatých v rámci technické pomoci (IV./1.3)	<i>Stav plnění opatření dle MD: PŘIJATO</i>	ANO	NE	ANO	3,63
Nesprávnosti zjištěné v účetnictví a v ÚZ – vykázání neexistujících dlouhodobých podmíněných pohledávek z předfinancování zahraničních transferů (IV./1.4)	<i>Stav plnění opatření dle MD: PŘIJATO</i>	NE	NE	ANO	7 489,86
Nesprávnosti zjištěné v účetnictví a v ÚZ – nesprávné vykázání poskytnutých peněžních prostředků zřízeným SPO na pořízení dlouhodobého majetku (IV./1.5)	<i>Stav plnění opatření dle MD: PŘIJATO</i>	NE	NE	ANO	63,02
Nesprávnosti zjištěné v účetnictví a v ÚZ – nepřecenění závazků a pohledávek vyjádřených v cizí měně na českou měnu (IV./1.6)	<i>Stav plnění opatření dle MD: PŘIJATO</i>	NE	Není relevantní	Není relevantní	Není relevantní
Nesprávnosti zjištěné v účetnictví a v ÚZ–	<i>Stav plnění opatření dle MD: PŘIJATO</i>	ANO	ANO	ANO	Není relevantní

neúčtování o věcných břemenech (IV./1.7)					
Nesprávnosti zjištěné v účetnictví a v ÚZ – neinformování o použité účetní metodě v účetní závěrce (IV./1.8)	<i>Stav plnění opatření dle MD: PŘIJATO</i>	ANO	ANO	Není relevantní	Není relevantní
Nesprávnosti zjištěné v údajích předkládaných MD pro hodnocení plnění státního rozpočtu – poskytnuté transfery (IV./2)	<i>Stav plnění opatření dle MD: PŘIJATO</i>	ANO	ANO	Není relevantní	Není relevantní
Nesprávnosti zjištěné v závěrečném účtu (IV./3)	<i>Opatření MD: NKÚ nezjistil skutečnosti, které by svědčily o tom, že informace uvedené v závěrečném účtu kapitoly 327 – MD nejsou ve všech významných ohledech v souladu s příslušnými právními předpisy. S ohledem na tento závěr není nutno přijímat opatření.</i>	ANO	ANO	Není relevantní	Není relevantní

Zdroj: vypracoval NKÚ.

V kontrolním závěru z KA č. 19/08 je uvedeno celkem 10 nedostatků, ke kterým MD v devíti případech ve Stanovisku uvedlo, že opatření přijalo a v jednom případě uvedlo, že opatření není potřeba přijmout.

K datu podání písemné informace o stavu plnění opatření přijatých k nápravě (22. 8. 2023) ministerstvo realizovalo účinná opatření pouze v případě šesti nedostatků. V jednom případě MD přijalo opatření, avšak toto nebylo účinné.

Na základě kontroly NKÚ provedlo MD nápravu v případě tří nedostatků relevantních pro rok 2023. V souvislosti s touto nápravou MD zaúčtovalo opravné účetní zápisy v hodnotě 7,6 mld. Kč (viz tabulka č. 5).

Z výše uvedeného vyplývá nedostatečná reakce MD na zjištění z KA č. 19/08. Z celkem 10 opatření ministerstvo k datu zahájení kontroly ve třech případech nerealizovalo opatření účinně. MD tak v roce 2020 nepodalo vládě spolehlivé informace o přijatých opatřeních.

Pokud by MD účinně realizovalo veškerá opatření k odstranění nedostatků z kontrolního závěru KA č. 19/08, která uvádí ve svém Stanovisku a o kterých informovalo vládu v roce 2020, mohlo předejít opravám, o kterých účtovalo v roce 2023, ve výši 7,6 mld. Kč, jak vyplývá z tabulky č. 5 ve sloupci „Výše oprav zaúčtovaných na základě kontroly NKÚ“.

Seznam zkratk

CEF	<i>Nástroj pro propojení Evropy</i>
ČR	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
ISSAI	<i>International Standards of Supreme Audit Institutions</i>
KA č. 19/08	<i>kontrolní akce NKÚ č. 19/08 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva dopravy za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018</i>
krytí deficitu	dokrytí zdrojů Státního fondu dopravní infrastruktury ze státního rozpočtu na výstavbu a modernizaci dopravní infrastruktury v rozsahu stanoveném zákonem č. 104/2000 Sb. a na spolufinancování investičních projektů EU
KZ	kontrolní závěr NKÚ
MD/ministerstvo	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
NÚR	Národní účetní rada
OPD	operační program <i>Doprava</i>
OSS	organizační složka/složky státu
RRF	<i>Nástroj pro oživení a odolnost (Recovery and Resilience Facility)</i>
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SPO	státní příspěvková organizace
Stanovisko	stanovisko Ministerstva dopravy ke kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 19/08 – „ <i>Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva dopravy za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018</i> “
usnesení vlády	usnesení vlády ČR ze dne 14. 9. 2020 č. 913, <i>ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 19/08 Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstva dopravy za rok 2018, účetní závěrka Ministerstva dopravy za rok 2018 a údaje předkládané Ministerstvem dopravy pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2018</i>

ÚZ/účetní závěrka	účetní závěrka Ministerstva dopravy sestavená k 31. prosinci 2023
VKS	vnitřní kontrolní systém
výkaz FIN 1-12 OSS	výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu Ministerstva dopravy sestavený k 31. prosinci 2023
VÚJ	vybrané účetní jednotky
ZÚ 2023	závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 327 – <i>Ministerstvo dopravy</i> za rok 2023

Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MD

MD poskytuje v rámci své působnosti značné množství transferů, tj. dotací. V roce 2023 MD poskytovalo zejména:

- zahraniční transfery spolufinancované z rozpočtu EU (zejména operační program *Doprava, Národní plán obnovy, Nástroj pro propojení Evropy*);
- národní transfery poskytované pouze ze státního rozpočtu – jedná se zejména o investiční a neinvestiční výdaje poskytnuté SFDI a neinvestiční transfery dopravcům na zajištění dopravních potřeb státu.

Výše uvedené činnosti měly zásadní vliv na vykázané účetní informace k 31. 12. 2023, kde se promítly zejména prostřednictvím:

- pohledávek za EU z titulu předfinancování transferů ve výši 7,5 mld. Kč (účet 344 – *Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce*), závazků z titulu přijatých záloh na transfery ve výši 27,5 mld. Kč (účet 472 – *Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery*) a souvisejících budoucích pohledávek za EU ve výši 25 mld. Kč (účet 388 – *Dohadné účty aktivní*);
- nákladů na transfery financovaných z národních zdrojů či z předfinancovaných zdrojů EU ve výši 109,2 mld. Kč (účty 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery* a 575 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů*) a dále výnosů z předfinancování transferů EU ve výši 55,3 mld. Kč (účet 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů*);
- podmíněných pohledávek z transferů za EU ve výši 15,7 mld. Kč a podmíněných závazků z transferů ve výši 66,8 mld. Kč.

Na hospodaření MD lze nahlížet přes dva různé druhy výkaznictví:

- hospodaření založené na sledování plnění rozpočtu, tj. na peněžní bázi³¹,
- hospodaření založené na sledování údajů z účetnictví, tj. na akruální bázi³².

Porovnáním výsledku rozpočtového hospodaření MD za rok 2023 hodnoceného na bázi peněžních toků a na akruální bázi byl zjištěn **rozdíl ve výši 3,7 mld. Kč**. Výsledným saldem peněžních toků dle finančního výkazu byl **deficit ve výši 60,2 mld. Kč**. Hospodářským výsledkem běžného účetního období dle účetního výkazu zisku a ztráty byla **ztráta ve výši 56,5 mld. Kč**.

Hlavními důvody rozdílu mezi saldem příjmů a výdajů a výsledkem hospodaření jsou (souhrnný přehled je uveden v tabulce č. 1):

- náklady bez realizace souvisejícího výdaje, a to zejména:
 - náklady na odpisy dlouhodobého majetku, a to ve výši 80,44 mil. Kč,
 - tvorba opravných položek, zejména k majetkovým účastem³³, a to ve výši 1 746,25 mil. Kč³⁴,

³¹ Peněžní báze zachycuje příjmy a výdaje peněžních prostředků.

³² Akruální báze (nebo také princip, koncept) je jedna ze základních účetních zásad a spočívá v tom, že náklady a výnosy se účtují do období, se kterým věcně a časově souvisejí, aniž by bylo bráno v úvahu, kdy došlo k reálnému pohybu peněz a zároveň se účtuje o nárocích (pohledávkách), závazcích.

³³ MD je držitelem 100 % akcií společnosti České dráhy, a.s., v nominální hodnotě 20 mld. Kč.

³⁴ U majetkových účastí v osobách s rozhodujícím vlivem se považuje za významnou a tvoří se opravná položka, pokud výše snížení vlastního kapitálu připadající vlastníkům společnosti uvedené ve výroční zprávě skupiny

- výnosy bez realizace souvisejícího příjmu, a to zejména:
 - operace zaúčtované z titulu transferů CEF 6 399,97 mil. Kč,
 - dosud nerealizována úhrada od Evropské komise ve výši 6 006,34 mil. Kč,
- výdaje bez vykázání souvisejícího nákladu, a to zejména:
 - výdaje na pořízení dlouhodobého majetku ve výši 97,40 mil. Kč,
 - dotace na dopravní obslužnost, poskytnuté zálohy ve výši 185,90 mil. Kč,
 - změna stavu krátkodobých závazků, úhrada závazků vzniklých v minulých letech ve výši 89,23 mil. Kč,
- příjmy bez realizace souvisejícího výnosu, a to zejména:
 - záloha na projekt CEF ve výši 7 397,38 mil. Kč.

Tabulka č. 1: Významné účetní operace způsobující rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MD k 31. 12. 2023 (v mil. Kč)

Účetní operace způsobující rozdíl mezi příjmy a výnosy (v mil. Kč)			
Účetní operace	Vliv na příjmy	Vliv na výnosy	Rozdíl
Operace související s projekty CEF	7 397,38	6 399,97	997,42
Dosud nerealizována úhrada od Evropské komise	0,00	6 006,34	-6 006,34
Ostatní	0,00	106,13	-106,13
Rozdíl mezi příjmy a výnosy za významné operace celkem			-5 115,06
Účetní operace způsobující rozdíl mezi výdaji a náklady (v mil. Kč)			
Účetní operace	Vliv na výdaje	Vliv na náklady	Rozdíl
Odpisy DM	0,00	80,44	-80,44
Tvorba opravných položek, zejména k majetkovým účastem ve společnosti České dráhy, a.s.	0,00	1 746,25	-1 746,25
Výdaje na pořízení dlouhodobého majetku	97,40	0,00	97,40
Poskytnuté zálohy na dopravní obslužnost	185,90	0,00	185,90
Změna stavu krátkodobých závazků	89,23	0,00	89,23
Ostatní	15,19	0,00	15,19
Rozdíl mezi výdaji a náklady za významné operace celkem			-1 438,96
Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření za významné operace celkem			3 676,10

Zdroj: účetní deník MD; vypracoval NKÚ.

České dráhy za minulé účetní období přesáhne 5 % hodnoty aktiv netto MD za minulé účetní období nebo částku 2 mld. Kč.

1. Využívání účetních informací v podmínkách MD

Účetními informacemi jsou myšleny údaje z účetních závěrek i údaje, na jejichž základě je účetní závěrka sestavena a které mají vazbu na údaje z účetní závěrky (tj. účetní knihy a další z nich vycházející údaje a sestavy).

Zákon č. 563/1991 Sb. v ustanovení § 7 odst. 1 stanoví požadavek, aby sestavená účetní závěrka mohla uživatelům sloužit k činění ekonomických rozhodnutí. Právní předpisy ovšem nevyžadují, aby organizační složky státu použily informace ze svých účetních závěrek a účetních dat pro své konkrétní ekonomické rozhodování. Je pak na účetních jednotkách, zda je pro tyto účely použijí (např. pro plánování sestavení rozpočtu, pro rozhodování o obnově dlouhodobého majetku a další).

Dle vyjádření MD s údaji účetní závěrky ministerstva pracují zejména MF – při sestavování konsolidovaných účetních závěrek za ČR a při zveřejňování účetních výkazů v Monitoru veřejných financí, ČSÚ – při sestavování národních účtů za ČR a vládní statistiky; ČNB – při sestavování čtvrtletních finančních účtů, vládní finanční statistiky a platební bilance a NKÚ – při výkonu kontrolní činnosti. Jak dále uvedlo MD, od externích uživatelů nemá téměř žádnou zpětnou vazbu. Dotazy od jiných uživatelů se týkají spíše čerpání státního rozpočtu.

Míra využití účetních informací uvnitř MD je velmi nízká, neboť na jednotlivých úsecích řízení se ve většině případů při rozhodování používají údaje státního rozpočtu. Vlastní účetní údaje MD jsou využívány zejména při zpracování státní závěrečného účtu kapitoly, např. informace o zálohách či o bezúplatném převodu majetku. Výstupy a vstupy odboru účetnictví jsou tedy částečně závislé na ostatních organizačních útvech MD.

Pro účely vlastního rozhodování a řízení a pro účely sestavování a hodnocení plnění rozpočtu MD dále využívá účetní informace od podřízených VÚJ, zejména od SPO, a to při stanovení výše příspěvku na provoz, výše investičního transferu nebo ve vazbě na schvalování hospodářského výsledku a jeho rozdělení v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb. Mimořádně byly údaje z účetnictví podřízených organizací využívány také při přípravě transformace SPO na státní podnik, a dále pak pro stanovení výše platby za dostupnost infrastruktury u projektu PPP – *Dostavba dálnice D4*³⁵. Podklady pro tyto výpočty však zpracovávala sama SPO.

2. Informace vykazované na podrozvahových účtech MD

Na podrozvahových účtech se účtuje o skutečnostech, o nichž se neúčtuje na rozvahových účtech. Jedná se o tzv. podmíněné pohledávky, podmíněné závazky a další podrozvahová aktiva a pasiva, která souvisí s budoucím přírůstkem nebo úbytkem majetku nebo jiného aktiva, závazku nebo jiného pasiva, ke kterému může dojít na základě stanovené podmínky nebo podmíněk. Významnost pro účtování na podrozvahových účtech a oceňování podmíněných aktiv a podmíněných pasiv si MD pro rok 2023 upravilo následovně:

³⁵ Výstavba a provozování dálnice D4 formou partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Tabulka č. 2: Úprava významnosti a oceňování na podrozvahových účtech MD pro rok 2023

Oblast podrozvahové evidence	Významnost	Oceňování
Podmíněné pohledávky z nájemních smluv	Není stanovena	Ve výši určené smlouvou
Podmíněné pohledávky z předfinancování transferů za EK	Není stanovena	Ve výši uskutečněných výdajů týkající se předfinancování transferů
Podmíněné pohledávky z výdajů Technické pomoci za EK	Není stanovena	Ve výši uskutečněných výdajů dle přehledů dle přehledů od příslušných odborů
Podmíněné závazky ze smluvních vztahů	Není stanovena	V předpokládané výši závazků, které za stanovených podmínek mohou vzniknout ze smluvního vztahu
Podmíněné závazky ze smluvních vztahů z transferů	Není stanovena	V předpokládané výši závazků, které za stanovených podmínek mohou vzniknout ze smluvního vztahu
Podmíněné závazky související s evidovanými soudními spory	Není stanovena	Částka, která je předmětem sporu či řízení
Podmíněné závazky související s investičními dotacemi PO	Není stanovena	Ve výši vyplývající z rozhodnutí o dotaci

Zdroj: vnitřní předpisy MD, ÚZ; vypracoval NKÚ.

V oblasti podrozvahy zjistila kontrola NKÚ významné systémové nedostatky, které spočívaly zejména ve vykazování krátkodobých a dlouhodobých podmíněných pohledávek z předfinancování transferů v nesprávné výši. MD je v účetním období roku 2023 opravilo. Na základě kontroly NKÚ rovněž změnilo systém účtování v této oblasti podrozvahy tak, aby k uvedeným nesprávnostem již nedocházelo.

Z analýzy údajů účetního deníku MD za rok 2023 vyplývá, že podíl účetních zápisů na podrozvahových účtech představoval 34,98 % všech účetních zápisů³⁶ v účetním deníku.

Celková výše zůstatků vykázaných na podrozvahových účtech MD se v letech 2021 pohybovala ve výši přes 100 mld. Kč, v roce 2022 dokonce přes 123 mld. Kč. Naproti tomu výše zůstatků vykázaných na podrozvahových účtech MD v roce 2023 klesla na 85 mld. Kč. Tento pokles byl způsoben zejména odúčtováním podmíněných pohledávek ve výši 48 mld. Kč na podrozvahovém účtu 911 – *Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů* a jejich vykázaní v rozvaze na účtu pohledávek v souvislosti s podáním souhrnných žádostí v rámci programů OPD 2021–2027.

³⁶ Z celkových 248 144 řádků v účetním deníku se podrozvahových účtů týkalo 86 845 řádků.

Tabulka č. 3: Souhrn výše zůstatků podrozvahových účtů vykázaných v účetních závěrkách MD za rok 2021 až 2023 (v mil. Kč)

	2023	2022	2021
P.I. Majetek a závazky účetní jednotky	0,59	0,59	0,50
901 – Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	0,15	0,15	0,15
905 – Vyřazené pohledávky	0,44	0,44	0,35
P.II. Kr. podmíněné pohledávky a závazky z transferů	12 980,96	55 175,13	4 713,24
911 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	3 186,41	51 212,48	0,00
913 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	15,52	0,00	0,00
914 – Krátkodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů	45,12	16,79	117,42
916 – Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů	9 733,91	3 945,86	4 595,82
P.III. Podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou	0,00	0,00	0,00
P.IV. Další podmíněné pohledávky	139,52	16,27	43,31
933 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	31,64	14,78	27,64
934 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	107,88	1,49	15,67
P.V. Dl. podmíněné pohledávky a závazky z transferů	69 464,38	65 680,07	94 387,56
951 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	12 468,54	0,00	25 569,72
953 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	19,19	0,00	0,00
954 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů	0,00	0,29	0,29
956 – Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	56 976,65	65 679,78	68 817,55
P.VI. Podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku	0,00	0,00	0,00
P.VII. Další podmíněné závazky	2 979,74	2 375,12	5 755,14
971 – Krátkodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	323,20	228,61	216,90
972 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	650,75	321,86	176,28
973 – Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv	507,64	522,76	604,82
974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	1 429,15	1 167,63	4 576,59
986 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	69,00	134,26	180,55
P.VIII. Ostatní podmíněná aktiva a pasiva a vyrovnávací účty	0,00	0,00	0,00
Suma zůstatků na podrozvahových účtech	85 565,19	123 247,18	104 899,75
– z toho:			
<i>podmíněná aktiva</i>	15 829,78	51 229,34	25 613,53
<i>podmíněná pasiva</i>	69 735,42	72 017,83	79 286,22

Zdroj: ÚZ za roky 2021 až 2023; vypracoval NKÚ.

Pozn.: Název položky P.VIII je uveden dle vyhlášky č. 410/2009 Sb. a název tak obsahuje i „vyrovnávací účet“, samotné vyčíslené údaje jsou však o „vyrovnávací účet“ očištěny; vyrovnávací účet je pouze technického charakteru bez ekonomické interpretace.

Podmíněná aktiva a pasiva MD lze rozdělit do tří kategorií z hlediska pravděpodobnosti jejich vzniku a tedy zachycení v rozvaze (pro detailní rozdělení do kategorií viz tabulka č. 4):

- **v podstatě jisté a očekávané** – úhrada podmíněné pohledávky a závazku je rozpočtována a je jen otázkou času, kdy k plnění dojde. V podmínkách MD se jedná převážně o závazky z transferů, ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku a z jiných smluv;
- **podmíněné specifickým rizikem** – mohou nastat, výsledek ale není pod kontrolou účetní jednotky, a proto pro jednotku představují sledované riziko – v podmínkách MD se jedná o závazky ze soudních sporů, jejichž účastníkem je MD. MD si vede jejich podrobnou evidenci, kterou pravidelně každé čtvrtletí aktualizuje dle vývoje v soudním řízení. Oblast soudních sporů má MD upravenou v metodickém pokynu o rezervách ze dne 30. 12. 2017;
- **nejisté, neočekávané k plnění** – jsou hypotetické, jejich vznik, a tedy ani plnění nejsou předpokládány – např. potenciální náhrada za případné zničení vypůjčeného majetku – pro tuto kategorii nemá MD v současné době naplnění.

Tabulka č. 4: Kategorie podmíněných pohledávek a závazků

(v mil. Kč)

Kategorie podmíněných aktiv a podmíněných pasiv	Hodnota vykázaná k 31. 12. 2023 (v mil. Kč)
I. v podstatě jisté a očekávané	
911 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	3 186,41
913 – Krátkodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	15,52
933 – Krátkodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	31,64
934 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv	107,88
951 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	12 468,54
953 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	19,19
914 – Krátkodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů	45,12
916 – Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů	9 733,91
956 – Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	56 976,65
971 – Krátkodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	323,20
972 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	650,75
973 – Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv	507,64
974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	1 429,15
II. podmíněné specifickým rizikem, jež není plně pod kontrolou účetní jednotky	
986 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	69,00
III. nejisté, neočekávané k plnění	
--	

Zdroj: příloha ÚZ k 31. 12. 2023.

Národní plán obnovy v podmínkách MD

Prostřednictvím *Národního plánu obnovy* stanoveného na období let 2021–2026 čerpá ČR peněžní prostředky z rozpočtu EU, a to z *Nástroje pro oživení a odolnost* (Recovery and Resilience Facility³⁷, dále také „RRF“).

NPO byl schválen usnesením vlády České republiky ze dne 17. května 2021 č. 467, *k materiálu Národní plán obnovy*. Za implementaci NPO je na úrovni ČR dle uvedeného usnesení vlády odpovědný koordinační orgán NPO na Ministerstvu průmyslu a obchodu, který je také pověřen zajištěním výkonu koordinační a platební funkce. Závazné postupy finančního řízení peněžních prostředků NPO byly k 31. 12. 2023 na úrovni ČR stanoveny v metodickém pokynu finančních toků.

MD v rámci NPO k 31. 12. 2023 vykonávalo činnosti vlastníka komponent:

- 2.1 *Udržitelná doprava*³⁸,
- 2.4 *Čistá mobilita*,
- 7.5 *Dekarbonizace silniční dopravy*,
- 7.6 *Elektrifikace železniční dopravy*.

MD coby vlastník komponenty předfinancovává prostředky NPO ze státního rozpočtu. Za roky 2021 až 2023 MD formou investičních transferů předfinancovalo prostředky NPO v celkové výši 23,6 mld. Kč na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace, prostřednictvím SFDI. **Z výše uvedených skutečností vyplývá, že v tomto případě je MD předfinancujícím subjektem ve smyslu bodu 4.9. ČÚS č. 703 – Transfery.** MD tedy aplikovalo postupy účtování stanovené pro poskytovatele transferu v bodech 5.2.1, 5.2.2, 5.4.1 a 5.4.2 uvedeného standardu.

K první refundaci předfinancovaných prostředků z rozpočtu EU došlo dne 29. 6. 2023, kdy MD na příjmový účet přijalo peněžní prostředky ve výši 20,5 mld. Kč. K převodu prostředků NPO došlo na základě usnesení vlády České republiky ze dne 28. června 2023 č. 496, o *finančních tocích v Národním plánu obnovy*. Jednalo se o refundaci transferů předfinancovaných prostřednictvím SFDI od roku 2021 až do 15. 4. 2023. O refundaci předfinancovaných transferů MD účtovalo postupy stanovenými v bodech 5.5.1 písm. a) a 5.5.2 uvedeného standardu.

Zbývající peněžní prostředky ve výši 3,2 mld. Kč, které MD předfinancovalo do konce roku 2023, nebyly k 31. 12. 2023 z rozpočtu EU refundovány. Na základě kontroly NKÚ doučtovalo MD k 31. 12. 2023 související podmíněné pohledávky z předfinancování NPO; viz část IV.1.1 tohoto kontrolního závěru.

MD dále v roce 2023 realizovalo také vlastní projekt, a to v rámci komponenty 4.1. „*Administrativní kapacita pro Národní plán obnovy*“³⁹, jejímž vlastníkem je Ministerstvo pro místní rozvoj. V případě tohoto projektu MD prostředky NPO v roce 2023 předfinancovalo formou běžných neinvestičních výdajů ve výši 1,1 mil. Kč, kterými hradilo zejména mzdové náklady. **V případě vlastního projektu je MD ve smyslu bodu 3.1 písm. c) ČÚS č. 703 –**

³⁷ RRF byl vytvořen nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241, ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje *Nástroj pro oživení a odolnost*.

³⁸ V rámci této komponenty byl jako subjekt implementace stanoven SFDI, který zejména spolupracuje při zpracování/monitorování operací/projektů/žádostí o výplatu finančních prostředků a prostřednictvím SFDI je zajištěno spolufinancování projektů/operací.

³⁹ Stanovení podmínek realizace projektu ze dne 15. 12. 2023, čj. MMR-84647/2023-57.

Transfery konečným příjemcem transferu a v roce 2023 účtovalo pouze o netransferových nákladech a výdajích. O přijatém transferu MD neúčtovalo, neboť vynaložené prostředky nebyly na příjmový účet MD dosud refundovány.

Hlavními dokumenty NPO z hlediska skutečností relevantních pro účetní zobrazení jsou příslušná usnesení vlády a dále metodický pokyn finančních toků. Uvedené obecně platné metodiky vydané pro implementaci NPO neupravují oblast účetnictví a výkaznictví NPO. To může výsledně vést k nekonzistentnímu vykazování přijatých a vynaložených peněžních prostředků NPO v porovnání s jinými srovnatelnými účetními jednotkami.

MD o všech výše uvedených transakcích z titulu poskytnutých/přijatých transferů NPO účtovalo účetními zápisy uvedenými v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5: Postupy účtování o transferech NPO – MD jako vlastník komponenty

Účetní operace	Účet MÁ DÁTI	Účet DAL
Rozhodnutí o poskytnutí dotace SFDI – vznik podrozvahového závazku	999	916
Poskytnutí transferu SFDI v průběhu kalendářního roku – záloha na transfer, předpis dohadné položky pasivní, snížení podmíněného závazku, vznik podmíněné pohledávky z předfinancování transferů	373	223
	575	389
	916	999
	951	999
Finanční vypořádání ⁴⁰ – předpis závazku v běžném roce	389	347
Finanční vypořádání – zúčtování zálohy v běžném roce	347	373
Usnesení vlády o převodu peněžních prostředků NPO – vznik pohledávky	344	675
Převod peněžních prostředků NPO na příjmový účet MD – úhrada pohledávky	222	344

Zdroj: účetní data MD.

⁴⁰ V případě vratky MD aplikuje postup stanovený v bodě 5.2.2. ČÚS č. 703.